

Културни и религиозни различия по света

Резолюция на Европейския парламент от 17 април 2014 г. относно външната политика на ЕС в условията на културни и религиозни различия по света (2014/2690(RSP))

Европейският парламент,

- като взе предвид член 2 и член 21 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) и от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС),
- като взе предвид Хартата на Организацията на обединените нации,
- като взе предвид Европейската конвенция за правата на човека и Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-специално членове 10 и 22 от нея,
- като взе предвид Конвенцията на ООН за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените,
- като взе предвид Международния пакт за икономически, социални и културни права,
- като взе предвид Международния пакт за граждански и политически права,
- като взе предвид Конвенцията на Юнеско за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване,
- като взе предвид резолюциите на ООН относно свободата на религията или убежденията и относно премахването на всички форми на нетърпимост и дискриминация, основани на религиозна принадлежност или убеждения, по-специално резолюция на Общото събрание A/RES/67/179 от 20 декември 2012 г., както и резолюция на Съвета по правата на човека A/HRC/22/20/L.22 от 22 март 2013 г.,
- като взе предвид Стратегическата рамка и плана за действие на ЕС относно правата на човека и демокрацията (11855/2012), приети от Съвета по външни работи на 25 юни 2012 г.,
- като взе предвид заключенията на Съвета от 20 ноември 2008 г. относно насърчаването на културното многообразие и межкултурния диалог във външните отношения на Съюза и неговите държави членки,
- като взе предвид европейската програма за култура (COM(2007)0242), която има за цел да насърчава осведомеността относно културното многообразие и ценностите на ЕС, диалога с гражданското общество и обмена на добри практики,
- като взе предвид своята препоръка до Съвета от 2 февруари 2012 г. относно последователна политика по отношение на авторитарните режими, спрямо които

ЕС прилага ограничителни мерки¹,

- като взе предвид своята резолюция от 12 май 2011 г. относно културното измерение на външната дейност на ЕС²,
 - като взе предвид своята препоръка до Съвета от 13 юни 2013 г. относно проекта за насоки на ЕС относно насърчаването и защитата на свободата на религията или убежденията³, както и насоките на ЕС относно насърчаването и защитата на свободата на религията или убежденията, приети от Съвета по външни работи на 24 юни 2013 г.,
 - като взе предвид своята резолюция от 11 декември 2012 г. относно Стратегия за цифрова свобода в рамките на външната политика на ЕС⁴,
 - като взе предвид член 110, параграф 2 от своя правилник,
- А. като има предвид, че ЕС се основава на принципите на правата на човека, принципите на правовата държава и демокрацията, залегнали в Хартата на основните права на Европейския съюз, и има воля и правно и морално задължение да насърчава и защитава тези ценности в своите външни отношения с всички останали държави;
- Б. като има предвид, че съгласно член 21 от Договора за Европейския съюз дейността на Съюза на международната сцена трябва да се ръководи от „демокрацията, правовата държава, универсалността и неделимостта на правата на човека и на основните свободи, зачитането на човешкото достойнство, принципите на равенство и солидарност и зачитането на принципите на Устава на Организацията на обединените нации и на международното право“;
- В. като има предвид, че концепцията за културни и религиозни различия често е водила до конфликти между различни групи от хора и е била използвана от лидери и режими за постигане на техните собствени цели, като по този начин са подхранвани конфликти;
- Г. като има предвид, че разбирането на религиозното и културното многообразие, което дава възможност за приобщаване, взаимно зачитане и разбиране на различните менталитети, представлява солидно средство за насърчаване на толерантност и помирение в следконфликтни ситуации и помощ за насърчаване на правата на човека и демокрацията;
- Д. като има предвид, че в епохата на глобализацията нациите, държавите и цивилизацията активно си взаимодействат, като правилата и нормите, които ръководят функционирането на икономическите и политическите системи, стават все по-тясно свързани и те са изправени пред общи предизвикателства, като например изменението на климата, тероризма и бедността, като същевременно отразяват националните идентичности и културните различия, правилното

¹ ОВ С 239 Е, 20.8.2013 г., стр. 11.

² ОВ С 377 Е, 7.12.2012 г., стр. 135.

³ Приети текстове, P7_TA(2013)0279.

⁴ Приети текстове, P7_TA(2012)0470.

разбиране на които е от решаващо значение за международен диалог, основан на толерантност;

- Е. като има предвид, че националното културно наследство, което представлява основата на културната идентичност на гражданите, е високо ценено във всички цивилизации;

Принципи на външната политика на ЕС

1. Потвърждава, че зачитането на културното многообразие и толерантността по отношение на различните концепции и убеждения, съчетано с действия за борба с всички форми на екстремизъм и борба с неравенствата, продължава да бъде необходима неразделна част от успешното изграждане на мирен международен ред, основан на универсално споделени демократични ценности;
2. Отново заявява своето убеждение, че когато защитава своите собствени интереси по света, Съюзът трябва винаги да базира своите политики на насърчаването на основните ценности, на които той се основава (демокрация, принципи на правовата държава и правата на човека, социална справедливост и борба с бедността), както и зачитането на другите държави;
3. Настоява, че защитата на лицата, принадлежащи към уязвими групи, като например етнически или религиозни малцинства, насърчаването на правата на жените и тяхното оправомощаване, представителство и участие в икономически, политически и социални процеси, както и борбата с всички форми на насилие и дискриминация, основана на пол или сексуална ориентация, трябва да бъде сред целите на ЕС в областта на международните отношения;
4. Счита, че достъпът до образование във всичките му форми, особено чрез спомена за минали събития, историята и насърчаването на културния обмен, е необходим за разбирането и зачитането на религията и на културното наследство;
5. Призовава ЕС да насърчава ратифицирането и прилагането на ключовите международни договори в областта на правата на човека, включително тези в областта на правата на жените и всички споразумения за недопускане на дискриминация, основни конвенции за трудовите права, както и регионални инструменти за правата на човека; очаква бързо ратифициране на Европейската конвенция за правата на човека след окончателното решение на Съда на Европейския съюз;
6. Призовава ЕС да насърчи ратифицирането и прилагането на Конвенцията на ЮНЕСКО за опазване и насърчаване на многообразието от форми на културно изразяване;
7. Подчертава, че ЕС, след като вече постигна конкретни резултати в борбата със смъртното наказание, следва да поеме по-решителен ангажимент, и призовава институциите и държавите членки да поддържат и засилят политическия си ангажимент по отношение на тази кауза с цел окончателното премахване на смъртното наказание в света;
8. Счита, че стабилните и модерни демокрации с функционираща правова държава

представляват инструмент за мир, международно сътрудничество и готовност за конструктивно разрешаване на глобалните въпроси и че е в интерес на ЕС активно да насърчава политическа култура на свобода, толерантност и откритост, разделение между държава и религия, както и развитие на демократични институции по целия свят;

9. Отбелязва по-специално, че преходът към демокрация в редица държави по целия свят през изминалите две десетилетия и неотдавнашните събития, свързани с въстанията в Арабския свят, показват, че стремежът към демокрация, социална справедливост, човешко достойнство и равно участие представлява универсална движеща сила в рамките на и между различни културни и религиозни среди и не следва да бъде разглеждан единствено като западно схващане;
10. Счита, че авторитарни режими и радикални недържавни субекти често са използвали концепцията за културни и религиозни различия като претекст за извършване на явни нарушения на правата на човека;
11. Отхвърля есенциалните схващания за културите като неизменни структури; счита, че глобализацията и нарастващото взаимодействие между хората от различни културни и религиозни среди може да доведе до развитието и укрепването на общо ядро от универсални ценности;
12. Припомня, че зачитането и закрилата на по-малки и малцинствени култури и насърчаването на тяхната способност за мирно себеизразяване в съответствие с правата на човека представляват начин да се избегне възприемането на културните различия като конфронтация между несъвместими блокове и да се насърчи мирът и стабилността;
13. Подчертава, че приобщаващото образование следва да играе важна роля за политиката на развитие, управлението на кризи и постигането на стабилност след конфликти;
14. Подчертава, че зачитането на религиозните свободи е важен принцип във външната политика, допринасящ за по-високата устойчивост на международните отношения и насърчаващ сътрудничеството между нациите, основано на хуманност, толерантност и взаимно признаване;
15. Отхвърля подкрепата за и разпространението на фундаменталистки религиозни догми, насочени към подкопаването или нарушаването на правата на конкретни общности;
16. Изразява своята загриженост относно разпространението на нетолерантност и категорично осъжда актове на насилие срещу религиозни общности, включително християни, мюсюлмани, евреи и бахайи, на които са отказани основни права на човека само поради тяхното вероизповедание в различни държави; по-специално решително осъжда многобройните опити за закриване или унищожаване на църкви, джамии, синагоги, храмове и други места за поклонение по целия свят;
17. Подчертава значението на културната дипломация и културното сътрудничество, както и на образователния и културния обмен за разпространението на ценностите, които съставляват европейската култура, и за застъпването на интересите на ЕС и

на неговите държави членки; подчертава необходимостта ЕС да действа като последователен фактор от световно значение с глобална перспектива и глобална отговорност;

Ролята на ЕС в системата на ООН и в многостранните форуми

18. Признава, че настоящата структура на системата на ООН, по-специално тази на Съвета за сигурност, следва да отразява многообразието от глобални участници по един по-адекватен начин;
19. При все това отбелязва, че ЕС и неговите държави членки са били в състояние да намерят обща основа за диалог и сътрудничество с оглед на постигането на общи решения с държавите – членки на ООН, които излизат извън рамките на културните и религиозните различия; също така отбелязва, че напрежението и застоят, които възпрепятстват разработването на подобни решения, произтичат по-скоро от противопоставянето на държави и страни, участващи в конфликти, срещу такива споразумения от стратегически съображения отколкото от това, че се основават на противопоставящи се морални ценности;
20. Подчертава значението на координирането на форуми, насочени към насърчаването на диалога и взаимното разбирателство между културите и религиите; при все това счита, че ефективността на тези форуми следва да бъде оценена и че средствата за упражняване на влияние върху техния обхват следва да бъдат взети под внимание;
21. Признава стойността на парламентарната дипломация и подчертава работата на парламентарните асамблеи на международните организации за насърчаването на межкултурния и междурелигиозния диалог; във връзка с това приветства подобни инициативи, като например препоръката на Парламентарната асамблея на Съюза за Средиземноморието (март 2012 г., Рабат) за изготвяне на „Средиземноморска харта на ценностите“;

Предизвикателства, свързани с религиозно влияние, на международната политическа сцена

22. Отбелязва със загриженост, че освен заплахата, която представляват терористичните мрежи за Съюза и за останалата част от света, екстремистки религиозни групи, които използват насилието като средство за насърчаване на омраза и нетолерантност и които оказват влияние върху обществата и законодателството с оглед на ограничаването на човешките права и основните свободи на хората, подкопават самите принципи, които Съюзът насърчава във външната си политика и в политиката си за развитие, и действат с подкрепата, независимо дали явна или прикрита, на определени държави;
23. Счита, че ЕС следва да бъде по-категоричен в своята подкрепа за насърчаването и защитата на правата на човека, социалните и политическите права от страна на гражданското общество, както и за по-открити и приобщаващи тълкувания на религиозните догми в държавите, чиито правителства насърчават или оправдават нетолерантни възгледи по отношение на религията и културата;
24. Отбелязва, че в много държави извън Европа, дори когато се толерират различни религиозни изразявания, въпреки това секуларизмът и атеистичните или

агностичните възгледи често са предмет на правна или социална дискриминация и че атеистите са изправени пред заплахи, натиск и опасности, като програмите и политиките на ЕС следва да им предоставят същата закрила както на религиозните или други малцинства; посочва, че свободата на религията и съвестта предполага правото както на вероизповедание и практика, така и на тяхното отсъствие, правото на избор или на насърчаване на вероизповеданията като неразделна част от свободата на изразяване на мнение, както и правото на промяна или на отказ от своите вявания; очаква всички тези аспекти да присъстват в инициативите на ЕС за межкултурен диалог;

25. Предлага религиозните лидери на трите Авраамови религии (юдаизъм, християнство и ислям) да проведат междурелигиозен диалог в дух на единство и толерантност за всички техни различни организирани начини на изразяване;

Надеждност, съгласуваност и последователност на политиката на ЕС

26. Счита, че ефективността на действията на ЕС зависи от изпълняваната от него роля да служи за пример и от съответствието между вътрешната практика и външните действия;
27. Призовава всички държави членки да отменят всякакво действащо законодателство, което противоречи на основната свобода на религията и съвестта и свобода на изразяване на мнение;
28. Подчертава значението на това ЕС да насърчава зачитането на свободата на изразяване на мнение, свободата на религията или убежденията, свободата на печата и свободата на достъп до медии и нови информационни технологии в своите външни действия и активно да защитава и насърчава цифровите свободи на хората;
29. Призовава за съгласувана политика на ЕС относно правата на човека, която да се основава на общи основни стандарти, и за конструктивен подход, който да е насочен към постигането на резултати; подчертава, че когато се сблъсква с нарушения на правата на човека, ЕС следва да използва пълния набор от инструменти, с които разполага, включително санкции;
30. Отново заявява своята подкрепа за включването във всички споразумения на ЕС с трети държави на реципрочно обвързване с условия и политически клаузи за правата на човека и демокрацията, като общо потвърждение на взаимния ангажимент към тези ценности и независимо от положението със защитата на правата на човека в дадена държава, с подходящи предпазни мерки с цел да се гарантира, че никоя от страните не може да злоупотреби с механизма за преустановяване;

Препоръки към Европейската служба за външна дейност и към Комисията

31. Призовава ЕСВД и делегациите на ЕС по света за по-нататъшно сътрудничество с трети държави и регионални организации за насърчаването на межкултурния и междурелигиозния диалог;
32. Очаква, че в своите политически изявления представителите на ЕС ще изяснят факта, че нетолерантни тълкувания на всяка религия или вероизповедание, които

позволяват насилие и репресии срещу последователите на други вярвания, са несъвместими с ценностите на ЕС и с универсалните права на човека и срещу тях трябва да се противодейства със същата категоричност, с която би се противодействало срещу всеки репресивен политически режим;

33. Призовава ЕС да превърне културата в още по-силна част от политическия диалог с държавите и регионите партньори по света, като насърчава културния обмен и системно интегрира културата в програмите и проектите за развитие; във връзка с това подчертава необходимостта от съгласуване на вътрешните действия на Комисията в рамките на различните генерални дирекции, които са съсредоточени върху външните отношения (външна политика, разширяване, търговия и развитие), образованието, културата, както и върху програмата в областта на цифровите технологии;
34. Подчертава колко е важно служителите на ЕС да получават подходящо обучение за тази цел и подчертава работата на много организации в тази област, например на Фондацията Анна Линд и на „Международния център на Крал Абдула бин Абдел Азиз за междурелигиозен и межкултурен диалог“ (KAICIID) във Виена;
35. Признава, че интернет и комуникационните технологии са ключови фактори за улесняване на свободата на словото, плурализма, обмена на информация, образованието, правата на човека, развитието, свободата на събранията, демокрацията и взаимодействието и приобщаването между културите и религиите, като по този начин насърчават толерантността и разбирателството; поради това настоятелно призовава Комисията да приложи препоръките, изложени в доклада относно стратегията за цифрова свобода в рамките на външната политика на ЕС;
36. Подчертава многобройните възможности, които предоставят новите технологии, за насърчаване на межкултурния и междурелигиозния диалог, както и на принципите и ценностите на ЕС; насърчава всички ръководители на делегации на ЕС да се възползват пълноценно от инструментите на цифровата дипломация чрез своето активно и последователно присъствие в социалните медии; призовава ЕСВД да проучи възможностите на новите виртуални програми;

o

o o

37. Възлага на своя председател да предаде настоящата резолюция на Съвета, Комисията, заместник-председателя на Комисията/върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност, специалния представител на Европейския съюз за правата на човека и на правителствата на държавите членки.